

آواشناسی کویش همدانی

مؤلف: نفیسه رضایی

(کاشناس ارشد زبان شناسی)

(مترجم و مدرس دانشگاه)

چاپ اول

۱۳۹۱

سرشناسه: رضایی، نفیسه، ۱۳۶۲ (کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان)

عنوان و پدیدآور: آواشناسی گویش همدانی / تألیف: نفیسه رضایی

مشخصات نشر: همدان انتشارات دانشجو ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۱۰۸ ص، جدول، نمودار

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۳-۰۷۶-۲

وضعیت فهرست نویسی: براساس فیپا

موضوع: گویش همدانی- آواشناسی به انضمام بررسی فرایندهای آوایی، واجشناسی و

زیرساخت آنها

رده‌بندی کنگر: ۱۳۹۱ / الف ۳ ر / PIR ۳۲۸۴/

رده‌بندی دیویی: ۴۰۵ ج ۹ فا ۴

عنوان کتاب: آواشناسی گویش همدانی به انضمام بررسی فرایندهای آوایی، واجشناسی و

زیرساخت آنها

مؤلف: نفیسه رضایی

ناشر: انتشارات دانشجو

طراحی جلد: کانون تبلیغاتی آپادانا

چاپ و صحافی: ندای اکباتان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱

شمارگان: ۵۰۰ جلد

صفحه و قطع: ۱۰۸ / وزیری

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤلف است.

ارتباط با نویسنده: Rezaei_nfs2008@rocketmail.com

بارپروردگارا

دل مرا روشن و تابناکه قدمهای مرا ثابت و استوار گردان و گردن مرا کشیده و راست. دیدگان
مرا بینا و پرنور و بدن مرا سالم و قوی نگاهدار تا این همه را در راه کمک به خلق و بهبود
جامعه‌ای که در میان آن زندگی می‌کنم بکار ببرم.

از سخنان گوهریار مولای متقیان حضرت علی (ع)

Everything is possible

But not everything is permitted.

_ Richard Howard "The Victor Vanquished".

**"It is demonstrated", he said, "that things can not be otherwise:
for, since everything was made for a purpose, everything is
necessarily made for the best purpose."**

_ Candide ou l'optimisme. CH.I.

۱۳	گفتار نویسنده
۱۷	فصل اول : مقدمه‌ای بر گویش
۱۷	گویش
۱۹	گونه، لهجه، گویش، زبان
۲۰	فواید گردآوری گویشها
۲۱	فصل دوم: نشانه‌های آوایی
۲۱	همخوان‌ها
۲۴	واکه‌ها
۲۷	فصل سوم: بررسی فرایندهای آوایی
۲۷	مقدمه
۲۷	واقعیت‌های واج‌شناسی
۲۸	فرایندهای واژ - واجی
۲۹	فرایندهای آوایی
۲۹	حذف
۳۰	حذف در گویش معیار
۳۰	حذف در سیوئام
۳۱	حذف امری در هیداستا
۳۱	حذف از آخر
۳۲	حذف پایانی لاردیل
۳۲	حذف جذب لبی در زبان ترکی
۳۳	حذف چاکنایی در گویش همدانی

۳۸	بررسی صورت زیرساختی.....
۳۸	تعیین صورت زیرساختی.....
۳۹	نتیجه.....
۴۰	همگونی.....
۴۰	همگونی محل تولید در زبان پرتغالی.....
۴۱	همگونی همخوان /Z/ در گویش همدانی.....
۴۲	بررسی صورت زیرساختی.....
۴۲	تعیین صورت زیرساختی.....
۴۷	همگونی سایشی /S/ در گویش همدانی.....
۴۸	بررسی صورت زیرساختی.....
۴۸	تعیین صورت زیرساختی.....
۵۱	همگونی حذف اشاره /in/.....
۵۴	همگونی محل تولید در مشخصه لبی.....
۵۶	الگوی همگونی در مشخصه لبی.....
۵۷	بررسی صورت زیرساختی.....
۵۸	تعیین صورت زیرساختی.....
۶۰	نتیجه‌گیری.....
۶۰	همگونی واگذاری در گویش همدانی.....
۶۱	واگذاری‌های انفجاری /t/ و /d/.....

تعیین صورت زیرساختی.....	۶۱
نتیجه‌گیری.....	۶۸
همگونی واکرفتگی.....	۶۸
واکرفتگی در عربی.....	۷۰
واکرفتگی در گویش همدانی.....	۷۱
تعیین صورت زیرساختی.....	۷۱
نتیجه‌گیری.....	۷۹
درج.....	۷۹
درج همخوان در گویش همدانی.....	۸۰
تضعیف.....	۸۲
بررسی مشخصه آوایی تبدیل /æ/ به /o/.....	۸۴
بررسی مشخصه آوایی تبدیل /æ/ به /e/.....	۸۵
بازنمایی زیرساختی.....	۸۸
فصل چهارم: داده‌های گویش همدانی.....	۸۹
تحلیل و بررسی داده‌های همدانی.....	۸۹
نتیجه‌گیری.....	۱۰۱
واژه نامه انگلیسی به فارسی.....	۱۰۳
منابع.....	۱۰۵

گفتار نویسنده

منت خدای را عزوجل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. خدای بزرگ را شاکرم که این موقعیت را به من ارزانی داشت تا بتوانم قدمی دیگر در راه کسب علم بردارم و همواره از او می‌خواهم که معرفتی در دلم بنهد که درونم به او روشن شود و به شکرانه این نعمت، توان هر خدمتی هرچند ناچیز به بندگان را روزیم قرار دهد. کتابی که پیش روی دارید، حاصل تلاش ۴ ساله این حقیر می‌باشد که با سعی و تلاش روزافزون، به مدت ۱ سال بر روی گردآوری داده‌های گویش همدانی، تحقیق کردم و سپس با گوش دادن به مکالمه‌های مردم اصل همدانی، ثبت و ضبط محاوره و مکالمات آنها و سپس تجزیه و تحلیل داده‌ها، مهم‌ترین فرآیندهای آوایی این گویش از جمله: انواع مختلف فرآیند همگونی، حذف، درج و غیره را استخراج و مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دادم. در فصل اول این کتاب، به توضیح گویش، لهجه، زبان و تفاوت‌های آنها پرداختم. در فصل دوم به معرفی برخی از مهم‌ترین نشانه‌های آوایی اشاره می‌کنم تا خوانندگان با توجه به این نشانه‌ها بتوانند از لحاظ آواشناسی، کلمات را به درستی تلفظ کرده و با توجه به بررسی فرآیندهای آوایی آنها، متوجه تغییرات تلفظی شوند. در فصل سوم این کتاب، بررسی تحولات آوایی گویش همدانی صورت می‌گیرد که در ابتدای هر قسمت، نمونه‌هایی از گویش‌ها و زبان‌های مختلف آورده شده است و سپس گویش مذکور با توجه به بررسی و تعیین صورت‌های زیرساختی و مقایسه آنها با گویش معیار، از لحاظ ملاحظات آوایی و واجی، تجزیه و تحلیل می‌شود. در قسمت تحلیل داده‌ها و بررسی آواهای موجود در گویش همدانی، تفاوت آوایی آنها با زبان فارسی معیار مشخص می‌گردد. در این داده‌ها، فرآیندها و تحولات آوایی همچون درج، همگونی، همگونی واکداری، همگونی واکرفتگی، حذف و تضعیف در واج شناسی مورد بررسی قرار می‌گیرند.

در فصل چهارم، مجموعه‌ای از داده‌های گویش همدانی با طبقه‌بندی آنها از لحاظ فرآیندهای آوایی، ارائه می‌شوند که با کمک نرم افزار SPSS، پربسامدترین تحول آوایی

مشخص می‌شود. در آخر نیز واژه نامه انگلیسی- فارسی کلمات قید شده در کتاب، آورده می‌شود.

به امید خداوند منان در جلد دوم این کتاب، بررسی فرایندهای آوایی گویش همدان، در نظریه بهرنگی^۱ صورت خواهد گرفت. این نظریه نخستین بار در سال (۱۹۹۱) توسط پرینس^۲ و اسمولسکی^۳ ارائه گردید. در باب اهمیت این نظریه آرچنگلی^۴ (۱۹۹۷) پیش‌بینی کرده است که دیری نخواهد پایید که اثرگذاری این نظریه علاوه بر حوزه‌های واج شناسی حوزه‌های دیگر زبان را در بر خواهد گرفت. این نظریه در آغاز محدودیت بنیاد^۵ بوده است و اخیراً به دلیل ارتباطی که با زبان‌شناسی نقش‌گرا برقرار کرده است یک رویکرد نقش- بنیاد^۶ نیز بدست آورده است (نیومایر^۷، ۲۰۰۲، ص ۴۸؛ نقل از دبیرمقدم، ۱۳۸۶ ص ۶۴۵).

این که به لطف خداوند متعال توفیق به انجام رساندن این کتاب حاصل شده است، وظیفه خود می‌دانم که مراتب سپاس و قدردانی خود را نسبت به اساتیدی که در ذیل نامشان می‌آید، به جای آورم که راهنمایی این بزرگواران، در انجام و تحقق این کتاب بسیار ثمربخش بوده است.

- جناب آقای علی اکبر محمودی وثاق: فردی که گویش همدانی را وارد رسانه کرد.

- سرکار خانم دکتر نازنین امیرارجمندی: مدیر گروه زبان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تاکستان

- جناب آقای دکتر بهرام مدرسی: از اساتید برجسته گروه زبان‌شناسی دانشگاه آزاد

اسلامی واحد تاکستان

1-Optimality

2-Prince

3-Smolensky

4-Archangeli

5-Constraint-based

6-Functionally

7-Newmeyer

- جناب آقای دکتر صمد قائم: از اساتید برجسته گروه علوم سیاسی
- جناب آقای مسعود افتخاری: از اساتید برجسته گروه زمین شناسی
- جناب آقای عباس مهرپویا: استاد و مترجم برتر دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان
- جناب آقای هادی گروسی و جناب آقای عباس فیضی